

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Palkovské a soudkyně JUDr. Zdeňky Jurasové a JUDr. Zuzany Ihnátové ve věci

žalobců: **a) Nataša D.**, narozená dne xxx
bytem xxx
b) Petr D., narozený dne xxx
bytem xxx
oba zastoupeni advokátem JUDr. Janem Skřípským, Ph.D.
sídlem Sokolská třída 936/21, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 00 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČO 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2
adresa pro doručování: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových,
Územní pracoviště Ostrava
Lihovarská 1335/9, 716 10 Ostrava-Radvanice

o náhradu škody a zaplacení přiměřeného zadostiučinění s příslušenstvím

k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 2. 2. 2018,
č. j. 17 C 191/2016-86

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v napadených odstavcích I. a II. výroku **potvrzuje**.
- II. V odstavci V. výroku se rozsudek okresního soudu **mění** takto:

Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni a) a žalobci b) na nákladech řízení částku **62.349 Kč** advokátu JUDr. Janu Skřípskému ve lhůtě do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni a) a žalobci b) na nákladech odvolacího řízení částku **16.911 Kč** advokátu JUDr. Janu Skřípskému ve lhůtě do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem okresní soud zavázal žalovanou zaplatit žalobkyni a) 156.356,30 Kč s ročním úrokem z prodlení ve výši 8,05 % z částky 205.646,30 Kč od 9. 6. 2016 do 11. 10. 2016 a z částky 156.356,30 Kč od 12. 10. 2016 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (odstavec I. výroku), zavázal žalovanou zaplatit žalobci b) 126.356,80 Kč s ročním úrokem z prodlení ve výši 8,05 % z částky 175.646,80 Kč od 9. 6. 2016 do 13. 10. 2016 a z částky 126.356,80 Kč od 14. 10. 2016 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku (odstavec II. výroku). Dále žalobu v části, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni a) 170.000 Kč, roční úrok z prodlení ve výši 8,05 % z částky 170.000 Kč od 9. 6. 2016 do zaplacení, roční úrok z prodlení ve výši 8,05 % z částky 533,20 Kč od 9. 6. 2016 do zaplacení zamítl (odstavec III. výroku), žalobu v části, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci b) 200.000 Kč, roční úrok z prodlení ve výši 8,05 % z částky 200.000 Kč od 9. 6. 2016 do zaplacení, roční úrok z prodlení ve výši 8,05 % z částky 533,20 Kč od 9. 6. 2016 do zaplacení zamítl (odstavec IV. výroku), zavázal žalovanou zaplatit žalobkyni a) a žalobci b) na nákladech řízení 20.182,80 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobců a) a b) (odstavec V. výroku) a konečně řízení v části, aby žalovaná byla povinna na náhradě škody spočívající ve vynaložených nákladech na obhajobu zaplatit žalobkyni a) a žalobci b) 547,60 Kč, a dále též částku 185 Kč představující DPH z celého cestového JUDr. Kubína podle § 96 o. s. ř. zastavil.
2. Rozsudek napadla včasným odvoláním žalovaná, a to v odstavcích I., II. a V. výroku, s odůvodněním, že rozhodnutí soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že soud na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním. Žalovaná uváděla, že uspokojila nárok žalobců na náhradu škody spočívající v náhradě nákladů právního zastoupení částkou 49.290 Kč pro každého, ve zbytku žádost žalobců zamítla. Jde-li o nárok na úhradu nákladů vynaložených na vypracování odborného vyjádření Ing. Jarmily Figurové, má žalovaná za to, že stát hradí pouze účelně a důvodně vynaložené náklady, s tím, že pojem účelnosti se posuzuje podle použitelnosti důkazního prostředku v řízení a zda závěry provedeného důkazu se staly součástí zjištěného skutkového stavu a zda odměna je přiměřená. Zástupce žalobců předložil stranám v řízení znalecký úkol vypracovaný Ing. Jarmilou Figurovou. V rámci jednání pak navrhnul vypracování dalšího znaleckého posudku znalce v oboru ekonomika, který byl v řízení skutečně proveden a vypracován znalcem Ing. Václavem Polokem. Vynaložený náklad za znalecký úkol Ing. Figurové tak nebyl nezbytný. Jde-li o zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, žalovaná dospěla k závěru, že první dvě kritéria, a to povaha trestní věci a délka trestního stíhání, neodůvodňuje poskytnutí zadostiučinění. Trestní řízení bylo vedeno v době od 14. 8. 2012 do 10. 6. 2015, což nelze považovat za déletrvající trestní řízení. Žalobci byli stíháni pro přečin zpronevěry dle ustanovení § 206 odst. 1, 3 a byli odsouzeni k trestu odnětí svobody v trvání 2 let, jehož výkon byl odložen na zkušební dobu v trvání 2 let u žalobkyně a) a trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců, jehož výkon byl odložen na zkušební dobu 18 měsíců u žalobce b). S ohledem na dosavadní bezúhonnost žalobcům nehrozil nepodmíněný trest odnětí svobody. Jde-li o třetí kritérium, a to následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře žalobců, okresní soud nepřiměřeně vyhodnotil závažnost újmy, když z výsledku žalobců učinil zjištění, že trestní stíhání je výrazně emocionálně zasáhlo, zejména po stránce psychické, zdravotní i rodinného života. Soud rovněž dospěl k závěru, že byl prokázán zásah do osobnostní sféry žalobců, kteří se scházeli před trestním stíháním s přáteli a sousedy, přičemž v souvislosti s trestním stíháním tyto aktivity postupně ustaly. V řízení dle žalované nebylo prokázáno, že by trestní stíhání citelně zasáhlo do společenského

života žalobců. Stejně tak, že by je to citelně zasáhlo po stránce psychické. V lékařských zprávách předložených žalobkyní z listopadu a prosince 2015 jsou zachyceny psychické potíže žalobkyně a) v souvislosti s jejím podnikáním, insolvenčním řízení a zhoršení stavu, kdy se po rozvodu prodal dům. Ze zprávy MUDr. D. pak vyplývá, že žalobkyně pracuje 2 roky jako obchodní zástupce, nebyl tak citelně ovlivněn její pracovní život. Nebylo rovněž prokázáno, že by v souvislosti s trestním stíháním žalobce b) nepracoval a byl veden na úřadu práce. Žalovaná rovněž neshledává důvodným požadavek na náhradu škody ve výši 1.356,30 Kč pro žalobkyni a) a 1.356,80 Kč pro žalobce b), neboť nelze spatřovat účelnost tohoto vynaloženého nákladu spočívajícího v přípravě a převzetí zastoupení, když za tento úkon již byla přiznána náhrada účelně vynaloženého nákladu za zastoupení obhájcem JUDr. Kubínem. Nejedná se tak o účelně vynaložené náklady, které by žalovaná měla uhradit. Žalovaná tak navrhovala, aby byl rozsudek okresního soudu změněn a žaloba zamítnuta.

3. Žalobci ve vyjádření k podanému odvolání navrhovali potvrzení rozsudku okresního soudu jako věcně správného. Okresní soud správně vyhodnotil požadavek žalobců na úhradu hotových výdajů spočívajících v nákladech na zpracování znaleckého úkolu Ing. Jarmilou Figurovou, správně rovněž přiznal žalobcům náhradu za převzetí a přípravu obhajoby obhájce JUDr. Janem Skřípským, když hodnotil v této souvislosti veškeré relevantní okolnosti. Jestliže nový obhájce obhajobu obou žalobců převzal po ukončení přípravného řízení ve fázi hlavního líčení po podání obžaloby, předcházela tomu omluva JUDr. Kubína z hlavního líčení pro nemoc a za dané situace si žalobci zvolili nového obhájce, který se musel s věcí řádně seznámit, je přiznání náhrady za převzetí a přípravu obhajoby odůvodněné. Soud správně přiznal rovněž hotové výdaje za znalecký posudek Ing. Jarmily Figurové, neboť tento znalecký posudek byl zásadní pro rozhodnutí o vině, zmiňuje se o něm taktéž odvolací trestní soud ve zrušovacím usnesení, s tím, že v dalším průběhu dalšího líčení byl vypracován znalecký posudek a nakonec odvolací soud žalobce obžaloby zprostil. Žalobci se plně ztotožňují se závěry soudu I. stupně stran nemajetkové újmy, která jim vznikla v příčinné souvislosti s trestním stíháním. Je nutné připomenout, že žalobci byli zproštěni obžaloby z důvodu, že stíhaný skutek není trestným činem. Z výpovědi žalobců k předmětné újmě, včetně jednotlivých lékařských zpráv, lze dovodit míru intenzity zásahu nezákonného trestního stíhání do života žalobců, a to ať už po stránce jejich psychického stavu, schopnosti uplatnit se v práci, v podnikání, ve společenském či rodinném životě. V kontextu konstatování nepříznivých vlivů trestního stíhání na psychický stav žalobců, nelze přehlédnout, že byli 2x konfrontováni s odsuzujícím rozsudkem soudu I. stupně a zproštění pak až druhým rozhodnutím soudu odvolacího. Byli tak 2x nepravomocně uznáni vinnými, což se zjevně na zdravotním stavu žalobců promítlo. Újma žalobcům vznikla právě v souvislosti s tím, že byli vystaveni trestnímu stíhání jako osoby dříve netrestané. Lze rovněž vyjít z nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 2175/2016 ze dne 13. 3. 2018, kde soud dovodil, že každé trestní řízení představuje významný zásah do osobního života trestně stíhané osoby a negativně se dotýká její cti i dobré pověsti. Zásah je o to intenzivnější, pokud se následně prokáže, že se skutek nestal nebo nebyl trestným činem. Soud I. stupně provedl rovněž řádné srovnání s jinými obdobnými případy a v kontextu s uvedeným stanovil odpovídající zadostiučinění. Žalobci proto navrhovali potvrzení rozsudku okresního soudu v celém napadeném rozsahu.
4. Odvolací soud přezkoumal rozsudek okresního soudu a řízení předcházející jeho vydání v části napadené odvoláním, tj. v odstavcích I., II. a V. výroku, a dospěl k závěru, že ve vztahu k odstavcům I. a II. výroku odvolání není důvodné. Zamítavé výroky v odstavcích III. a IV. nabyly samostatně právní moci, neboť nebyly ze strany žalobců napadeny odvoláním (pro rozsah odvolacího přezkumu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3850/2014, ze dne 19. 11. 2014). Samostatně nabyly právní moci rovněž výroky v odstavci VI. ohledně částečného zastavení řízení.
5. Žalobci se podanou žalobou, doručenou okresnímu soudu dne 8. 6. 2016, domáhali po žalované náhrady škody spočívající ve vynaložených nákladech na obhajobu, u žalobkyně a) v částce

51.179,50 Kč, u žalobce b) v částce 51.180 Kč, dále nákladů za vypracovaný znalecký posudek znalkyně Ing. Jarmily Figurové, pro každého z žalobců v částce 25.000 Kč a dále požadovali nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání pro každého z žalobců ve výši 300.000 Kč. Po dispozitivních úkonech ze strany žalobců předmětem řízení zůstal u žalobkyně a) nárok na zaplacení částky 1.356,30 Kč představující náhradu nákladů obhajoby za odměnu za 1 úkon spočívající v převzetí a přípravě obhajoby žalobkyně advokátem JUDr. Janem Skřípským, částka 25.000 Kč za vynaložený znalecký posudek a 300.000 Kč nemajetková újma. Předmětem řízení u žalobce b) zůstal nárok rovněž na odměnu za 1 úkon spočívající v přípravě a převzetí obhajoby zástupcem JUDr. Janem Skřípským v částce 1.356,80 Kč, částka 25.000 Kč za vypracovaný znalecký posudek a 300.000 Kč za nemajetkovou újmu. Žalobci svůj nárok opírali o nezákonné trestní stíhání ve věci vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 2 T 205/2012, které bylo zahájeno dne 14. 8. 2018 pro přečin zpronevěry dle § 206 odst. 1 a odst. 3 trestního zákoníku a skončilo zprošťujícím rozsudkem, který nabyl právní moci dne 10. 6. 2015. Žalovaná konstatovala, že v předmětném řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí a poskytla každému ze žalobců odškodnění ve výši 49.290 Kč za účelné náklady vynaložené na obhajobu, neuznala náklad za obhajobu spočívající v úkonu ze dne 9. 4. 2013 představující přípravu a převzetí zastoupení advokátem JUDr. Janem Skřípským. Dále neshledala účelným náklad na znalecké zkoumání ani neshledala odůvodněným požadavek na úhradu nemajetkové újmy.

6. Okresní soud ve věci provedl dokazování v potřebném rozsahu, důkazy hodnotil ve smyslu § 132 o. s. ř. jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech a učinil z nich odpovídající skutková zjištění, včetně skutkových zjištění na základě nesporných tvrzení účastníků, jak jsou obsažena v podrobném odůvodnění napadeného rozsudku, na který odvolací soud odkazuje. Zejména pak odkazuje na závěr o skutkovém stavu obsažený v odůvodnění napadeného rozsudku na stranách 9 a 10. Zcela správná je rovněž aplikace právních norem použitá na zjištěný skutkový stav.
7. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen OdpŠk) stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.
8. Podle § 5 písm. a) OdpŠk stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním.
9. Podle § 7 odst. 1 OdpŠk právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.
10. Podle § 8 odst. 1 OdpŠk nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škodě vázán.
11. Podle § 31a odst. 1 OdpŠk bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.
12. Podle § 31a odst. 2 OdpŠk zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.
13. Okresní soud dospěl ke správnému závěru ohledně vydání nezákonného rozhodnutí a odpovědnosti státu za vzniklou škodu, aktivní legitimaci žalobců, taktéž naplnění podmínky předchozího uplatnění nároku u úřadu. Správným hodnotí odvolací soud taktéž závěr okresního soudu, kterým shledal důvodným nárok žalobců na náhradu nákladů obhajoby spojené s převzetím a přípravou věci dne 14. 3. 2013, s odkazem na ustanovení § 31 odst. 1 a 3 OdpŠk. Tento náklad

obhajoby spadá pod kategorii účelně vynaložených nákladů, neboť nového advokáta si žalobci zvolili za situace, kdy již byla podána obžaloba, následovala omluva předchozího obhájce JUDr. Kubína z hlavního líčení pro nemoc. Zvolili-li si žalobci za těchto okolností nového obhájce, je zjevné, že se musel s věcí řádně seznámit a s klienty věc projednat. Ze strany žalobců nelze vyhodnotit tento postup ani jako neúčelný, neboť si v zásadě každý z žalobců mohl zvolit svého obhájce a náklady na zastoupení by tak byly mnohem vyšší. Postup žalobců rozhodně nesměřoval ani k neúčelnému prodlužování řízení, naopak byl odůvodněn nastalou situací. Navíc nelze opomenout, že judikaturou již byla v odůvodněných případech dovozena možnost zastoupení dvěma obhájci a náklady na jejich zastoupení shledány odůvodněnými.

14. Odvolací soud se taktéž zcela ztotožňuje se závěrem okresního soudu ohledně odůvodněnosti nákladů za vypracovaný znalecký úkol Ing. Figurové. Nelze přisvědčit odvolací námitce, že by vypracování tohoto znaleckého úkolu bylo neúčelným vzhledem k tomu, že byl následně vypracován další znalecký posudek znalcem Ing. Václavem Polokem. Je zjevné, že závěry obsažené ve znaleckém úkolu vypracovaném Ing. Figurovou tak, jak byl předložen při veřejném zasedání Krajského soudu v Ostravě dne 21. 3. 2014, vedly ke zpochybnění skutku, který byl žalobcům kladen za vinu a vedl k doplnění dokazování právě zmiňovaným znaleckým posudkem znalce Ing. Václava Poloka. Náklad na jeho vypracování proto nelze vyhodnotit neúčelným, neboť přispěl ke zvratu v hodnocení skutku, pro něž byli žalobci stíháni.
15. Odvolací soud se taktéž ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně ohledně důvodnosti a výše přiznané nemajetkové újmy.
16. Peněžní zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle shora citovaného § 31a odst. 2. Citované ustanovení zákona je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovená přímo právním předpisem, a která tak ponechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého předem neomezeného okruhu okolností (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 ze dne 27. 6. 2012). Nejvyšší soud ČR v citovaném rozhodnutí stanovil kritéria, kterými je třeba nárok na náhradu imateriální újmy v každém jednotlivém případě poměřovat. Hodnotí se tak přiměřenost zadostiučinění s přihlédnutím k
 - 1) povaze trestní věci,
 - 2) délce trestního řízení a
 - 3) následkům způsobeným trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného.

Vedle tohoto je nutno hodnotit i okolnosti, za nichž došlo k nemajetkové újmě. Obecně pak platí, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 1747/2014 ze dne 16. 9. 2015 a sp. zn. 30 Cdo 2586/2011). Samotné trestní řízení už jen tím, že vnáší do života obviněného značnou nejistotu, znamená pro něho významnou psychickou zátěž, výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to i tehdy, není-li vazebně stíhán. Takový zásah je pak citelnější o to více, je-li trestní řízení posléze skončeno zprošťujícím rozsudkem, kdy je konstatováno, že skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nebyl trestným činem. O to závažnější důsledky jsou způsobeny tam, kde je narušen osobní, rodinný, pracovní život, občanská čest a dosavadní bezúhonnost a vedou někdy k naprosté osobní, společenské a profesní likvidaci dotčeného člověka (srovnej náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 2551/13 ze dne 29. 4. 2014). V posuzované věci žalobci jako bezúhonné osoby byli stíháni pro přečin zpronevěry, a to žalobkyně a) podle § 206 odst. 1 a 3 trestního zákoníku a žalobce b) podle § 206 odst. 1 trestního zákoníku. Žalobkyni a) hrozil trest odnětí svobody až 5 let, jakož i zákaz činnosti nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty, žalobci b) pak hrozil trest odnětí svobody až na 2 léta, dále rovněž trest zákazu činnosti nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty. Soudem I. stupně byli 2x odsouzeni, a to žalobkyně a) k trestu odnětí svobody v trvání 2 let s podmíněným odkladem v trvání 2 let a trestem zákazu činnosti na dobu 3 let a žalobce b) trestem

odnětí svobody v trvání 8 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání 18 měsíců a trestu zákazu činnosti na dobu 3 let. Až rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2015 č. j. 6 To 212/2015 byli zproštěni obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, že stíhaný skutek není trestným činem. Samotné trestní řízení pak trvalo 2 roky a 10 měsíců, což objektivně nelze hodnotit jako dobu nepřiměřeně dlouhou. Jde-li o zásah do osobnostní sféry, odvolací soud se ztotožňuje se závěrem učiněným okresním soudem, že trestní stíhání způsobilo u obou žalobců zhoršení psychického stavu, vyvolalo partnerský nesoulad, hádky, vzájemné osočování, výčitky, nutnost ospravedlnování před dětmi, ale i před známými a sousedy v obci a následně vedl k rozpadu jejich partnerského soužití. Žalobci ztratili rovněž prestiž u rodinných příslušníků, známých, rovněž dobré vztahy s obchodními partnery. Žalobkyně a) trestní stíhání snášela hůře, než žalobce b), navíc u ní byla diagnostikována smíšená úzkostně depresivní porucha. V podrobnostech odvolací soud odkazuje na vyčerpávající odůvodnění provedené okresním soudem na straně 10 napadeného rozsudku. Přiměřenou se jeví odvolacímu soudu rovněž částka přiznaná okresním soudem za nemajetkovou újmu, a to u žalobkyně ve výši 130.000 Kč a u žalobce b) ve výši 100.000 Kč. Při určení výše nemajetkové újmy pro srovnání s jinými obdobnými případy, vycházel okresní soud z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 30 Cdo 493/2016, ve kterém byla posuzována majetková trestná činnost s vyšší trestní sazbou a délkou trestního stíhání 9 let, přiznáno bylo nalézacími soudy odškodnění 200.000 Kč. Okresní soud prováděl srovnání i s jinými typy újem, a to odškodnění za vazbu, kdy by se výše odškodnění pohybovala v rozmezí 540.000 Kč a 1.640.000 Kč, dále v případě průtahů by odškodnění činilo přibližně 60.000 Kč a v případě nemajetkových újem způsobených usmrcením nebo ublížením na zdraví osoby blízké, ve kterém rozmezí odškodnění činí 240.000 Kč až 500.000 Kč.

17. Odvolací soud doplnil srovnávání s dalšími případy, a to s rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 20 Co 268/2017-117 ze dne 5. 10. 2017, předloženým žalovanou. V uvedeném řízení byl poškozený obviněn ze spáchání zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1 a 4 písm. d) trestního zákoníku a zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, 4 písm. d) trestního zákoníku, byl tedy ohrožen trestem až 8 let odnětí svobody. Ohrožení z trestního stíhání mohl pociťovat jen do prvního rozsudku soudu I. stupně 17. 9. 2013, kdy byl obvinění zproštěn, a nadále stíhán jen pro přečin zpronevěry, pro který bylo následně trestní stíhání zastaveno z důvodu promlčení. V osobnostní sféře pak nebylo prokázáno, že by trestní stíhání způsobilo rozvrat manželství, stejně tak, že by mu vznikly potíže v podnikání a následná nezaměstnanost v souvislosti s trestním stíháním. Soudem bylo přiznáno odškodnění za nemajetkovou újmu ve výši 20.000 Kč. Ve srovnání s posuzovanou věcí žalobci sice byli ohroženi nižší trestní sazbou, nicméně byli 2x okresním soudem odsouzeni a až druhým rozsudkem odvolacího soudu byli zproštěni, tedy nebezpečí ohrožení trvalo po celou dobu trestního stíhání. Na rozdíl od srovnávaného případu v předmětném řízení bylo prokázáno, že se manželství žalobců zcela rozpadlo, daleko významnější byl zásah do psychické sféry žalobců, kteří trestní stíhání evidentně velmi těžce nesli a nevyrovnali se s ním ani v době vedení předmětného řízení. Prokázáno bylo rovněž zhoršení zdravotního stavu, taktéž i potíže s následným pracovním uplatněním. Je tak zjevné, že nemajetková újma žalobců v posuzované věci byla vyšší, než v uvedeném srovnávaném případě.
18. V další srovnávané věci vedené pod sp. zn. 30 Cdo 3858/2013 Nejvyšší soud zamítl dovolání ve věci, v níž soudy nižších stupňů rozhodovaly o odškodnění poškozeného za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním pro porušování povinností při správě cizího majetku a zneužití pravomoci veřejného činitele a podvodu, kdy poškozenému hrozila sazba 3 roky nepodmíněně, trestní stíhání trvalo 2 roky a 3 měsíce, jednalo se přitom o osobu vykonávající veřejnou funkci, případ byl medializován, zasáhl do manželství poškozeného, které se ale nakonec podařilo konsolidovat. Poškozenému byla přiznána omluva a dále částka 150.000 Kč jako nemateriální újma. Ve srovnání s posuzovanou věcí žalobkyně a) byla ohrožena vyšší trestní sazbou, žalobce b) trestní sazbou částečně nižší, jednalo se o trestnou činnost hospodářského a souvisejícího charakteru, na kterou se pohlíží obecně shovívavěji než na obviněného z obecné kriminality, obdobně jako

v posuzované věci. Rozdíl spočíval ve skutečnosti, že poškozeným byla osoba vykonávající veřejnou funkci a případ byl medializován. Utrpěla rovněž pověst poškozeného, nedošlo však k rozpadu manželství a k tak citelnému zásahu do psychické sféry poškozených jako v posuzovaném případě, nedošlo ani ke zhoršení zdravotního stavu poškozeného oproti posuzované věci. Nemajetkovou újmu žalobkyně a) lze hodnotit přibližně stejně, u žalobce b) o něco nižší než ve srovnávaném případě, je však omezena rozsahem odvolacího přezkumu.

19. V řízení pod sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 Nejvyšší soud ve vztahu ke zrušujícímu rozhodnutí odvolacího soudu vyslovil závěr, že postup odvolacího soudu při stanovení výše zadostiučinění shledal nesprávným a přiznané zadostiučinění v konečném důsledku nepřiměřeně nízkým. Jednalo se o případ, kdy vůči poškozenému bylo zahájeno trestní stíhání pro porušování povinností při správě cizího majetku, zneužívání pravomoci veřejného činitele a zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění, za které hrozil trest odnětí svobody 3 roky nepodmíněně. Trestní stíhání trvalo přibližně 2 roky, načež byl poškozený obžaloby zproštěn, neboť skutky, které mu byly kladeny za vinu, nebyly trestnými činy. Věc byla rovněž medializována. Soudy přiznaly odškodnění za nemajetkovou újmu v částce odpovídající 15.000 Kč za rok. V porovnání s posuzovanou věcí se jedná o trestnou činnost, která je obecně veřejností vnímána stejně, poškozený byl přitom ohrožen nižší trestní sazbou, než žalobkyně a), ve srovnání s posuzovanou věcí nedošlo k medializaci, nicméně ve srovnání s předmětnou věcí se nejednalo o tak intenzivní zásah do osobnostní sféry poškozených, neboť nebyl tak významně narušen psychický stav poškozeného, trestní stíhání nemělo takový dopad na osobní život vedoucí k rozpadu manželství jako v předmětné věci, výše zadostiučinění v částce 15.000 Kč ročně byla přesto Nejvyšším soudem shledána nedostatečnou. Z uvedeného srovnávaného případu lze dovodit, že v posuzované věci by odškodnění mělo být rozhodně vyšší, než 15.000 Kč ročně.
20. Dále pod sp. zn. 11 Co 203/2017 bylo Krajským soudem v Ostravě rozhodováno ve věci nemajetkové újmy, kdy bylo vedeno trestní stíhání vůči zastupiteli menší obce pro zneužívání pravomoci veřejného činitele a porušování povinností při správě cizího majetku, kdy byl ohrožen trestní sazbou s horní hranicí až 10 let a trestní stíhání trvalo přibližně 3 roky. Poškozený prožíval negativní stres, obavy z výsledku trestního stíhání, trpěl nespavostí, úzkostí. V důsledku medializace bylo zasaženo jeho dobré jméno, čest a soukromí, s ohledem na malou obec se stal terčem pomlvy, pohrdání. Odškodnění bylo přiznáno v částce odpovídající 30.000 Kč za rok. Ve srovnání s posuzovanou věcí se jednalo rovněž o trestnou činnost, která není veřejností vnímána negativně jako nejintenzivnější, ohrožení trestní sazbou bylo sice větší, než v posuzované věci, délka trestního stíhání pak byla srovnatelná. V posuzované věci sice věc nebyla medializována, nicméně zásah do soukromí žalobců byl daleko intenzivnější, právě s ohledem na rozpad manželství a přetrvávající psychické obtíže obou žalobců, ve vztahu k žalobkyni a) ve vyšší míře intenzity s ohledem na zjištěnou psychiatrickou diagnózu. Obdobně se pak jednalo o menší obec, ve které je trestní stíhání vnímáno daleko intenzivněji oproti anonymitě většího města. Ve srovnání s tímto případem se jeví přiznání vyššího odškodnění v posuzované věci odpovídajícím.
21. Ve věci pod sp. zn. 30 Cdo 1684/2010 bylo Nejvyšším soudem zamítnuto dovolání, v němž byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 100.000 Kč pro jednoho žalobce a 50.000 Kč pro druhého žalobce za trestní stíhání, které trvalo celkem 7 měsíců a dále za provádění domovní prohlídky, kdy poškození byli stíháni pro podvod dle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona. Byť se nejedná o totožnou věc jako srovnávaný případ, neboť se jednalo o kratší trestní stíhání a navíc provedení domovní prohlídky a medializaci kauzy, šlo však o obdobnou trestnou činnost hospodářského a souvisejícího charakteru. Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí vyslovil závěr, že za provedenou domovní prohlídku a trestní stíhání, které bylo zastaveno po 7 měsících, jde o poměrně vysokou přiznanou částku. Z uvedeného lze dovodit pouze tolik, že přiznání odškodnění by nemělo být nepřiměřené a tím je částka 100.000 Kč za 7 měsíců vedení trestního řízení a domovní prohlídku.

22. Dále v nálezu I. ÚS 2551/13 ze dne 29. 4. 2014 Ústavní soud sice zrušil rozsudky soudů všech stupňů, které ve věci rozhodovaly, vyslovil však závěr, že je dalek toho, aby sám přesně určoval finanční částku, která má být poškozené přiznána avšak částku 312.000 Kč (odpovídající 28.000 Kč ročně) považoval za nepřiměřeně nízkou. Ústavním soudem byl posuzován případ, ve kterém byla trestně stíhána starostka obce, tedy osoba veřejně činná, dlouhodobě byla dehonestována v hromadných sdělovacích prostředcích, trestní stíhání trvalo po dobu 11 let, než byla zproštěna viny, protože se nejednalo o trestný čin a zčásti, že se obžalobou popsané jednání vůbec nestalo. S posuzovanou věcí uvedená věc má shodné prvky, pouze ohledně výsledku trestního řízení a zásahů do soukromí spočívajících v negativních pohledech v místě bydliště, v důsledku kterého se poškozená přestěhovala a dále, že s řízením byli konfrontováni všichni známí. Přiznaná částka zadostiučinění byla shledána Ústavním soudem nedostatečnou, tedy částka v rozsahu 28.000 Kč ročně, i když poškozené bylo přiznáno odškodnění taktéž za nepřiměřenou délku řízení odpovídající částce 15.000 Kč za rok.
23. S ohledem na srovnání, které již bylo provedeno okresním soudem, dále doplněné odvolacím soudem o jiné případy, shledává odvolací soud přiznané odškodnění za nemateriální újmu odpovídajícím. Ze všech shora uvedených důvodů proto byl rozsudek okresního soudu v napadených odstavcích I. a II. výroku jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrzen.
24. Okresní soud o nákladech řízení rozhodl správně podle § 142 odst. 3 o. s. ř., nicméně nesprávně určil jejich výši. Lze se ztotožnit se závěrem, že žalobcům se přiznávají náklady řízení v plném rozsahu, jelikož měli neúspěch v poměrně nepatrné části a ve zbytku záviselo rozhodnutí o výši nemajetkové újmy na úvaze soudu. Žalobci požadovali v předmětném řízení jednak náhradu škody za náklady vynaložené v souvislosti s trestním řízením a dále imateriální újmu. Požadovali tak 2 nároky, při nichž se ve smyslu § 12 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“) vychází z tarifní hodnoty představující součet tarifních hodnot spojených věcí. V daném případě se tak jedná o částku 76.179,50 Kč, kterou každý z žalobců požadoval jako náhradu škody a dále částku 50.000 Kč, která se považuje za tarifní hodnotu podle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, tarifní hodnota tak činí 126.179 Kč a z této činí odměna podle § 7 částku 6.180 Kč za 1 úkon. Jelikož advokát zastupoval 2 účastníky, snižuje se odměna o 20% a činí tak za 1 úkon pro 1 účastníka 4.944 Kč, pro 2 účastníky tak 9.880 Kč za 1 úkon. Tato částka byla přiznána za 3 úkony, a sice přípravu a převzetí zastoupení, sepsání žaloby a stanovisko žalobce a zpětvzetí, tj. pro oba žalobce 29.664 Kč. Dále s ohledem na provedené zpětvzetí žaloby o částku 49.290 Kč pro každého z žalobců, dále o částku 166,90 Kč, zůstala předmětem řízení náhrada škody ve výši 26.722 Kč pro každého z žalobců a dále imateriální újma, kde tarifní hodnota zůstala ve výši 50.000 Kč. Z těchto dvou nároků tarifní hodnota činí 76.722 Kč, z nichž byla vypočtena odměna advokáta dle § 7, která činí 4.180 Kč, po snížení o 20% s ohledem na společné zastupování činí 3.344 Kč pro 1 z žalobců, pro 2 pak 6.688 Kč. Tato odměna byla přiznána žalobcům za úkony účast u jednání dne 13. 12. 2017, účast u jednání dne 27. 1. 2018, a to 2 úkony vzhledem k tomu, že jednání trvalo po dobu delší 2 hodiny, za tyto 3 úkony tak byla přiznána odměna 3 x 6.688 Kč, tj. 20.064 Kč. Za uvedených 6 úkonů dále byla přiznána paušální náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 1.800 Kč a spolu s přiznanou odměnou dohromady činí 51.528 Kč. Z této částky dále byla advokátu přiznána 21% DPH, takže celkem náklady řízení, které byla žalovaná zavázána zaplatit žalobcům za řízení před soudem prvního stupně, činí 62.349 Kč. Tuto částku soud žalovanou zavázal zaplatit podle § 149 odst. 1 o. s. ř. advokátu žalobců. Lhůtu splatnosti odvolací soud stanovil v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 o. s. ř. v délce požadované žalovanou, a to 15 dnů s ohledem na mechanismus výplaty částek ze státního rozpočtu.
25. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobci byli v odvolacím řízení procesně úspěšní, přísluší jim náhrada nákladů řízení. Tyto náklady představují odměnu advokáta, která činí za 1 úkon právní služby při zastupování obou žalobců částku 6.688 Kč, tj. shodnou jak výše zdůvodněno, neboť předmětem odvolacího řízení zůstala imateriální újma, při které se vychází z tarifní hodnoty 50.000 Kč a náhrada škody 26.356,50 Kč.

Advokát učinil celkem 2 úkony spočívající v sepisu vyjádření k odvolání a účasti u odvolacího jednání, za tytéž úkony mu dále náleží paušální náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, 2 x 300 Kč a z obou částek 21% DPH ve výši 2.935 Kč, tj. dohromady 16.911 Kč. Rovněž tuto částku byla žalovaná zavázána zaplatit v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 o. s. ř. advokátu žalobců ve lhůtě stanovené v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 o. s. ř., jak již výše zdůvodněno.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze podat** podle § 237 o. s. ř. dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení u Okresního soudu v Ostravě. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 16. října 2018

JUDr. Jana Palkovská v. r.
předsedkyně senátu